

szürke márványból 142 frt 40 krba, fekete gránitból pedig 234 frt 80 krba kerülne.

Az igazgató-választmány a bejelentetteket tudomásul véve, az emlékjel tervezetét elfogadja s a gránit emléktábla költségeit engedélyezi, a tábla feliratának végleges megszövegezésére pedig az elnökséget kéri fel.

XIX. A jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Bedő Albert első alelnök és Nemeskéri Kiss Pál vál. tag kéretnek fel.

Kmf.

Horváth Sándor s. k.
alelnök.

Bánffy Dezső s. k.
elnök.

Hitelesítésül:

Dr. Bedő Albert s. k.
alelnök.

Nemeskéri Kiss Pál s. k.
választmányi tag.

Különfélék.

Czement-, tölgyfa- és bükkfa-hordók. A borkereskedés terén főleg kétféle hordó szerepel: a nagy, ugynevezett *ászók hordók*, a melyekben a borokat eltartják s illetve érni hagyják és a kisebb, ugynevezett *szállítási hordók*, a melyekben eladásra kerülnek.

Mindezeket a legujabb időkig tölgyfából készítették. Köztudomásu dolog azonban, hogy a nagy méretű és jó minőségű tölgyfa fogyóban van, s hogy a vasuti talpfák és a hordódongák előállításánál ennek más fanemekkel való pótlása végett mennyit kísérleteztek s mennyit kísérleteznek.

A tölgyfa ára ugyanis méreteinek majdnem négyzetével arányosan emelkedik, úgy, mint a gyémánt a sulyáéval s így *több apróbb* hordó együttes ára ugyanakkorra ürtartalommal bíró *egy nagy* hordó árát meg sem közelíti.

Utóbbiak ára a nagyméretű tölgyfa ritkulásával emelkedik, úgy, hogy a budapesti borkereskedők ezelőtt 20—25

évvel az 50—85 hektoliteres *ászkok-hordók* hektóját 3 frttal fizették, ma pedig a kisebb ászok hordók hektója is 3 frt 80 kr — 4 frtba, a nagyobbakké 4—4 frt 50 krba kerül. Ellenben a *szállítási hordók* ma 10—15°/_o-kal olcsóbbak, mint azelőtt voltak, minek oka egyrészt a kisebb bortermelemben és gyengébb üzletmenetben, másrészt pedig a kisebb méretű tölgyfa tultermelésében rejlik.

Az *ászkok-hordók* átlagos kora, jó kezelést és jó pinczét feltételezve, 30—35 évre tehető, de vannak esetek, hogy 100 éves hordók is még teljesen jó karban találhatóak, de az csak jó termőhelyről került kitűnő minőségű tölgyfánál és szellős, száraz pincze mellett lehetséges, bár a borke-reskedőnek minden hordót úgy adnak el, hogy szlavoniai tölgyből való.

Egynemü borfajok nyerése végett a borokat okszerüen keverik s ezt összeházasításnak nevezik. Erre a műveletre nagy ászok-hordókra van szükségük, akkorákra, amekkorákhoz való tölgydongákat mai nap már nem találnak — de a milyenek talán nem is léteznek — s a milyeneket nem is szükségelttek, mivel a régi jó időkben különben is minden sokkal kisebb mértékben ment, mint mostanában. Csinálnak tehát ilyen nagy hordókat *czementből* s ezeket belül 20—20 czentiméter hosszú és széles öntött üveglapokkal bélelik ki, aképen, hogy azokat a még lágy czementbe belenyomják, úgy, hogy ezek közeit a feltóduló czement tölti ki. A *czement-hordók* alakja már csak a tér teljesebb kihasználása végett is eltér a rendes alaktól. Megkülönböztetjük az alapot s az azon nyugvó boltozatot. Az alap a földtől 50 *cm.*-nyi magasságban fekszik, majdnem sík, csak a közepe s előre felé bir egy kis lejtvel. Ezen nyugszik két oldalfalon a dongaboltozat, melyet elülhátul sík lapok zárnak be. Alul elől egy 35 *cm.* magas s

20 cm. széles, külön csappal is elzárható, a boltozatban felül pedig egy negyedrészes akkora, szintén jól zárható nyílása van. Az alsó nyíláson egy felnőtt ember is bemászhat, a mi hihetetlennek látszik addig, míg az ember nem látja. Az illető a jobb karját egyenesen a feje fölött kinyújtja, a bal karját pedig szorosán lefelé a testéhez simítja s így tolja be magát a nyíláson, ha éppen borkövet kell lekaparni, vagy pedig valamit javítani. A czementhordók tehát elül mind egy közös síkba eső falba esnek, a melyből minden hordónak szakasztott olyan üregcsöve áll ki, mint a milyen a gőzkazánok vizállását jelzi. Ezen látni eszerint a bor színét s azt, hogy milyen magasságot foglal el a hordóban. A hordók alja s köze egymás vagy a pince fala között döngölt betonnal van kitöltve, hogy az oldalfalakon nyugvó dongaboltozat nyomását eloszlassa. A Dietzl József bornagykereskedő cégnek Budafokon a legnagyobb czementhordója 1250 hektoliter ürtartalommal bír, melybe egy egész cigánybandát bujtatott egy alkalommal, minthogy ez a jelenlegi phylloxerás s müborhajhászó korban üresen áll. A hajszában ártatlanul meghurczolt cégnek a földmivelésügyi m. kir. minister különben igen gyorsan igazságot szolgáltatott.

A *cement-hordók előnye* a feltétlen tartósság s az a körülmény, hogy a tér jobb kihasználását teszik lehetővé, s hogy tetszőleges nagyságban készíthetők, főleg pedig, hogy olcsóbbak, mint a fahordók, mert hektójuk csak 2 és 3 frt között váltakozik. Hátrányuk az elmozdithatlanság, a helyhez kötöttség s hogy légmentesek is, úgy hogy a bort mesterségesen kell levegővel érintkezésbe hozni s e célból a felső nyíláson át majdnem az aljáig kaucsuk-csővel kell leereszteni s azon át kell a levegőt a benne levő borba szivattyuzni, mert másképen a bor sem ki nem forr, sem

meg nem érik. Ezzel szemben a *tölgyfa-hordó előnyei*, hogy lyukacsain át a borhoz éppen annyi levegőt bocsát, a mennyi annak éréséhez elegendő, úgy hogy éppen csak az erjedésnél kell a felső csapot részben a szénsav eltávolodása, részben pedig a levegő könnyebb hozzájárulása végett nyitva hagyni. A kezelésnél való helyváltoztatás pedig csakis éppen fahordókkal lehetséges. *Hátrányuk* ellenben, hogy drágák s nem olyan tartósak s hogy csak igen korlátolt nagyságban készíthetők, mely utóbbi körülmény a szállításkor nem, de annál nagyobb baj a raktározásnál, mert a borok egyneműsége szenved alatta s a hely egészen szétforgácsolódik.

A borkereskedelem régi, még mindeddig teljesítettlen óhaja, hogy a *szállítási hordók* sokkal olcsóbb fanemből gyárttassanak, hogy a vevők a hordókat már csak olcsóságuknál fogva is megtartsák s így az ilyen hordó ára ne legyen sokkal nagyobb, mint annak üres állapotban való visszaszállítási költsége. Ezáltal elejét vennék annak, hogy azok visszaküldése által a borkereskedőnél felhalmozódjanak a használt s a vevők által rendszeren rossz karban tartott hordók, az értékvesztességet nem is tekintve.

Legalkalmasabb volna erre a *bükk*, melyet sörös hordókra már régebben használnak, csakhogy erre a célra belül szurokkal kell kiönteni, mivel máskülönben a folyadékot nem tartja s a sörnél higabb bort még inkább kiszivárogtatná. Csakhogy a bor nem bírja ki a szurkolást, kellene tehát olyan olcsó telítést találni, mely a borra teljesen ártalmatlan, de a bükkfát áthatlanná teszi. Ezt pedig még sokkal nehezebb megfejtetni, mint a talpfák hasonló kérdését, mert a borban van alkohol, különböző savak s aetherek, melyek egyike ezt, másika amazt a szert oldja s annak idegen ízét beleviszi a borba. De a kinek

sikerülni fog e találmány, az hirre és vagyonra tesz szert, mert a *szállítási hordóknál* a bükkfával épen úgy ki fogja szorítani a tölgyfát, mint a hogyan az *ászok hordóknál* a cement kiszorította azt s a bükkösök értékesítése ismét egy hatalmas lépéssel előbbre haladt.

(Közli: Hathalmi *Gabnay F.*)

A vadgesztenye értékesítéséről. Guckler Károly, székesfővárosi erdőmester ur szivességéből közölhetem, hogy a Budapest határában levő összes fasorok vadgesztenyéit vállalkozóval gyűjtik s az I. ker. városmajorba szállítják, a gyűjtésért és szállításért pedig métermázsánként 70 krt fizetnek a vállalkozónak. Szerződéses vevőjük a Pápán székelő galanthai és fraknói gróf Eszterházy Móricz, a ki itt helyben a városmajorban véteti át személyzetével s 2 frt 50 krt fizet métermázsánként, úgy, hogy a székesfővárosnak a vadgesztenye métermázsája után 1 frt 80 krnyi tiszta haszna marad. A gróf saját költségén méretű be a vadgesztenyét a szintén általa állított zsákokba s a déli vasutra szállíttatja, melylyel részben Felső-Galla (Komárom m.) és Bicske (Fehér m.) szabad rendelkezésű és Pápa-Ugod (Veszprém m.) hitbizományi uradalmainak vadaskertjeibe szállíttatja. A mint látjuk, ez a vadgesztenye semmivel sem olcsóbb, mint a burgonya, de előbbenit azért használják szivesebben, mint ez utóbbit, mert a vad fejlődésére előnyösebbnek tartják. A vadgesztenye héja ugyanis egy kis tannint, bele pedig kevesebb vizet tartalmaz, mint a burgonya s így nem is fagy meg olyan könnyen, mint ez utóbbi, úgy hogy a vad a gesztenye élvezete folytán erősbödik, a burgonyáétól pedig az esetben gyöngül, ha ez megfagy, mert akkor hasmenést okoz.

Ugy a gyűjtőre, mint a vevőre nézve a déli vasúti súly mérvadó, zsákonként 1—1 kilogramm vonatván le.

Ez idén 268.6 q vadgesztenyét szüreteltek, 397 zsákban, ebből tehát 3.97 q levonatván, marad tiszta suly 264.63 q. Eszerint az összes bevétel 661 frt 58 kr, a kiadás 185 frt 24 kr, a tiszta haszon 476 frt 34 kr.

(Közli: *Hathalmi Gabnay F.*)

Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat körében.

I.

A földmivelésügyi m. kir. minister kinevezte:

I. Erdészjelöltekké: A magyarországi kincstári erdők kezeléséhez a XI, fizetési osztály 3.-ik fokozatába: *Tauber Ödön* erdőgyakornokot a lipó-ujvári főerdőhivatalhoz; *Reinfuss Viktor* erdőgyakornokot a besztercebányai erdőigazgatósághoz; *Figuli Lajos* erdőgyakornokot a görgény-szent-imrei erdőőri szakiskolához; *Pölöskey József* okleveles erdész, zirczi apátsági erdőgyakornokot a lugosi erdőigazgatósághoz.

II. A horvát-szlavonországi kincstári erdők kezeléséhez: ideiglenes minőségben erdőgyakornokká *Janotyik Károly* végzett erdészeti akadémiái hallgatót a zágrábi erdőigazgatósághoz.